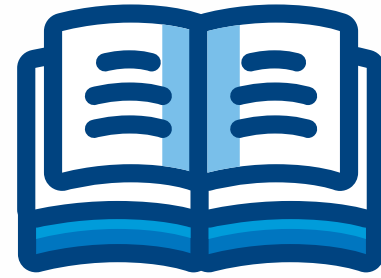
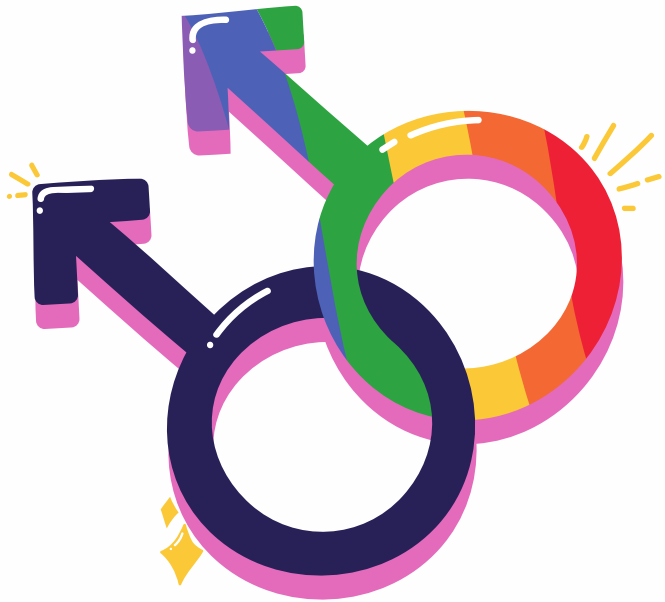

Üniversitelerde Güvenli Alan Kapsamında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği

Hazırlayan: Emre Gözüküçük

2021-2022 Akademik Yılı Ara Dönem Staj Çalışması

Temel Haklar

Çevremizdeki her yer ve yapıda toplumsal cinsiyet eşitsizliği ile karşılaşyoruz. Üniversiteler de toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin yaygın olarak görüldüğü alanlardandır. Eğitim her bireyin temel hakkıdır. Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 26. Maddesine göre herkes eğitim hakkına sahiptir. Eğitimde toplumsal cinsiyet eşitliği, eğitimde cinsiyet kimliklerine ve cinsel yönelimlere her türlü kalıp yargıdan uzak biçimde, gerçek anlamda eşit haklar tanınması, eşit fırsatlar sağlanması ve eşit muamelenin güvence altına alınması anlamına gelir. Hiçbir bireyin cinsiyet kimliği veya cinsel yönelimine dair fırsat eşitsizliği ya da ayrımcılık yapılması söz konusu dahi olmamalıdır. Eğitim ortamında her birey eşit haklar ve fırsatlara sahip olarak eğitim görmelidir. Eğitim içeriği, öğretim görevlileri ve öğrencileri kapsayacak şekilde eğitimin tüm yapıtaşlarında eşitlik gözetilmelidir. Eğitim kurumlarının tüm çalışanlarını kapsayacak şekilde çalışma ortamında eşitlik desteklenmeli ve denetlenmelidir. Eğitim kurumları her bireye eşit bir çalışma ortamı yaratmak, bu ortamı denetlemek ve eşitliği bir standart olarak sürdürmek zorundadır.

Yasal Dayanaklar

Ülkemizde cinsiyet kimliklerini ve cinsel yönelimleri içeren yasal düzenlemeler bulunmamaktadır. İstanbul Sözleşmesi'nin 14.maddesi eğitimde toplumsal cinsiyet eşitliğini içeren tek yasal dayanakken 20 Mart 2021 tarihinde Türkiye tek taraflı olarak İstanbul Sözleşmesi'ni feshetti. Günümüzde eğitimde toplumsal cinsiyet eşitliğine dair herhangi kapsayıcı bir yasa bulunmamaktadır. Eğitim ortamındaki eşitliğin kapsayıcı olarak güvence altına alınmaması güvenli alan yaratılmasında büyük bir engeldir. Ancak yine de Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, Türk Anayasası'nın 10. ve 42. maddeleri eşitlik ve eğitim hakkı için yasal dayanaklarımızdır. Yasaların cinsiyet kimlikleri ve cinsel yönelimleri de içererek her alanda eşitlik için yasal güvenceye alınmasını temenni ediyoruz.

Temel Kavramlara Dair Bilgilendirme

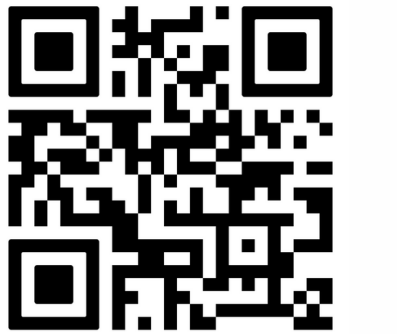
Toplumsal cinsiyet bir toplumda kadınlar ve erkekler için kültür, gelenekler, eğitim, din ve diğer kurumlar tarafından uygun görülen toplumsal roller ve sorumluluklar, davranışlar, konumlar, beklentiler, güç ve ayrıcalıklar, hak ve fırsatlar olarak tanımlanmıştır. Toplumsal cinsiyet eşitliği ise bu kalıpyargılardan bağımsız olarak hak ve fırsatların kadın ve erkekler için eşit olması olarak tanımlanabilir. Eşit koşullar, eşit muamele, eşit kaynak dağılımı, farklılık ve özgürlükler başta olmak üzere ayrımcılığa yol açan toplumsal rollerin önüne geçmeyi amaçlar.

Toplumsal cinsiyet eşitliğinin kapsamında cinsiyet kimlikleri ve cinsel yönelimler de bulunmaktadır. Cinsiyet kimliği kişinin kendisini ait hissettiği ve beyan ettiği cinsiyet halidir. Biyolojik özelliklere göre belirlenen ya da ikili cinsiyet sisteminin (kadın & erkek) dışında olabilir. Cinsel yönelim, kişinin cinsel, duygusal ve romantik olarak çekim duyduğu cinsiyete veya cinsiyetlere göre tanımlanan bir davranış özelliğidir.

Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Temel Kavramları:

<https://ceidizler.ceid.org.tr/dosya/toplumsal-cinsiyet-esitliginin-temel-kavramlaripdf.pdf>

Kaynağa ulaşmak için QR kodu taratabilirsiniz.

Öneriler

Üniversitelerin toplumsal cinsiyet eşitliği için güvenli alanlar olmasına ihtiyacımız var. Eşitsizliğe oldukça sık maruz kalırken bilimin ve bilginin aktarıldığı ve üretildiği üniversitelerimiz en büyük destek kaynaklarımızdandır. Üniversitelerimizde toplumsal cinsiyet eşitliği için güvenli alanlar yaratabilmek adına bazı önerilerde bulunacağız.

1- Öncelikli olarak üniversitelerin toplumsal cinsiyet eşitliğini desteklemesi en büyük ihtiyacımız. Üniversite yönetiminin destekleyici olması diğer önerilerin hayata geçirebilmesi için çok önemli bir noktada. Ayrıca eşitliğin her alanda uygulanması ve denetlenebilmesi adına üniversitenin öncü olması gerekmektedir. Rektörlük başta olmak üzere tüm üniversite çalışanlarının desteğine ihtiyacımız var.

Öneriler

2- Öğretim görevlilerinin desteğine spesifik olarak daha çok ihtiyaç duyuyoruz. Çünkü toplumsal cinsiyet eşitliği merkezi ya da cinsel taciz önleme birimi gibi destek birimleri olmayan üniversitelerde öğrencilerin tek kaynakları yakın gördükleri öğretim görevlileri oluyor. Bu yüzden öğretim görevlilerinin toplumsal cinsiyet eşitliğine dair duyarlı olmalarına ve bunu olabildiğince de öğrencilere yansıtmalarına ihtiyacımız var. Duyarlılığı yansıtabilmek adına dersin izlencesinde "Bu derste ayrımcılığa hiçbir şekilde yer yoktur. Her bireye eşit haklar ve fırsatlar sunulacaktır." şeklinde bir nota yer vermek öğrenciler için duyarlılığı ifade edebilir.

3- Üniversitelerde toplumsal cinsiyet eşitliği adına düzenli eğitimler verilebilir. Eğitimler toplumsal cinsiyet eşitliği hakkında bilgilendirilen ve soru-cevap imkanı da barındıran bir şekilde yapılabilir. Örnek bu eğitim programları üniversitelerin oryantasyon haftasına dahil edilebilir. En önemli nokta bu eğitimlerin her yıl düzenli bir şekilde ve üniversitedeki her bireye ulaşabilecek şekilde sürdürülebilmesi olacaktır.

Öneriler

4- Toplumsal cinsiyet eşitliği için güvenli alanlar yaratabilmek adına bir diğer önemli gereklilik Cinsel Taciz ve Saldırığı Önleme Birimleri'nin kurulmasıdır. Üniversiteler cinsiyet, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği veya başka bir temelde ayrımcılığa ya da bir başka nedene dayanan her türlü cinsel taciz ve saldırıya karşı yaptırımları, önleme müdahaleleri ve gerekli tüm desteği sunmalıdır. ÜniKuir Derneği'nden E. Ege Tektaş ve Selin Altay tarafından hazırlanan "Üniversitelerde Cinsel Taciz ve Mobbing ile Mücadele için El Kitabı" birimler hakkında bilgi ve önerileri içeren yol gösterici bir çalışmadır. Üniversitelerde Cinsel Taciz ve Mobbing ile Mücadele için El Kitabı'nda cinsel taciz ve saldırıya yönelik çalışan birimler, izlenecek yollar ve üniversitenizde cinsel taciz ve saldırıya yönelik bir birim yoksa bile neler yapabileceğiniz anlatılmaktadır.

Üniversitelerde Cinsel Taciz ve Mobbing ile Mücadele için El Kitabı:

<https://www.unikuir.org/assets/public/projects/dosyalar/fh-cts-kitapcik.pdf>

Kaynağa ulaşmak için QR kodu taratabilirsiniz.

Öneriler

5- TED Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları Merkezi'nin 2019-2020 Akademik Yılı Yaz Dönemi Staj Çalışmaları'nda Gamze Zenk'in hazırlamış olduğu "Üniversiteler için Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Etkinlikleri" çalışması eğitim materyali olarak kullanılabilir. Bu çalışma üniversite içinde daha küçük gruplarla (Kampüs, topluluklar ve ders içinde) öğrencilere toplumsal cinsiyet eşitliği hakkında düşünmeleri, doğru bilgiye ulaşabilmelerini ve farkındalıklarını arttırabilmeyi hedefler.

Üniversiteler için Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Etkinlikleri:

https://genderstudies.tedu.edu.tr/sites/default/files/content_files/universiteler_icin_toplumsal_cinsiyet_esitligi_etkinlikleri_0.pdf

Kaynağa ulaşmak için QR kodu taratabilirsiniz.

İmza Desteği

Ülkemizde yasalar ve toplumun bakış açısı göz önüne alındığında toplumsal cinsiyet eşitliği çoğunlukla otorite sahibi kişilerin insiyatifine kalmaktadır. Üniversitelerde güvenli alan kapsamında toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak adına sizlerin bireysel desteğinize ihtiyacımız var. Bu yüzden staj çalışmamız kapsamında küçük bir imza kampanyası başlattık. Kampanyanın amacı destekçi olan kişilerin sayısının her geçen gün arttığını görebilmek. Üniversitelerde güvenli alan kapsamında toplumsal cinsiyet eşitliği için desteklerinizi hissetmek bizim için çok değerli.

İmza kampanyasına ulaşmak için:

<https://www.imzakarpanyam.com/Universitelerde-Guvenli-Alan-Kapsaminda-Toplumsal-Cinsiyet-Esitligi-imza-kampanyasi>

Kampanyaya ulaşmak için QR kodu taratabilirsiniz.

